

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 11.9.2019 Asia: HE 116/2020 vp

MMM/LVO, Ville Schildt

Esityksen sisältö

Esityksessä verrataan Kestävän metsätalouden määräämällisellä rahoituslailla (34/2015), (Kemeran), rahoitettavia toimenpiteitä ja hallituksen esityksen mukaista luonnonsuojelulain (LSL) uutta tukimuotoa keskenään metsätalouden toimenpiteiden osalta.

Soveltamisalueet

- **Kemera:** metsälain (1093/1996) soveltamisalaan kuuluvat alueet.

LSL: lakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon. Soveltamisala mahdollistaa tukemisen myös metsälain soveltamisalalla tietyissä tapauksissa. Näitä ovat LSL:n piiriin kuuluvien eläin- ja kasvilajien elinympäristöt ja LSL:n luontotyytit sekä lain piiriin kuuluvat luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet.

Vertailu: luonnonhoitoa on mahdollista tukea molempien lakien mukaan niillä alueilla, joilla sekä metsälaki että luonnonsuojelulaki ovat voimassa. Valtion maat ovat molemmissa tapauksissa tuen ulkopuolella.

Tuensaajat

- **Kemera** : Perussääntö on, että tuki voidaan myöntää vain **yksityiselle maanomistajalle** (4 §) Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös **yhteisölle tai ammatinharjoittajalle**, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä. Luonnonhoitohankkeissa tuki myönnetään pääsääntöisesti yhteisöille tai ammatinharjoittajille ja ympäristötuki aina yksityisille maanomistajille.
- **LSL**: Tukea voivat hakea tai suostumuksen tuen myöntämiseen antaa **luonnolliset henkilöt, yritykset, muut yhteisöt taikka julkisyhteisöt** lukuun ottamatta valtiota.
- Perustelujen (kohta 12.3) mukaan suuryritykset jäisivät tuen ulkopuolelle.

Vertailu: LSL muutos toisi tuensaajien piiriin laajasti kaikki maanomistajat valtiota lukuunottamatta.

Rahoitettavat toimenpiteet, KEMERA

Metsäluonnonhoitohankkeet (21 §): Tukea voidaan myöntää:

- 1) usean tilan alueelle ulottuviin, monimuotoisuuden kannalta tärkeiden **elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin sekä metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamiseen;**
- 2) **metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen,** jos toimenpiteellä on tavanomaista laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietylle aiheuttajalle;
- 3) metsien **monimuotoisuutta edistävään kulotukseen;**
- 4) metsäluonnolle haitallisten vieraskasvilajien hävittämiseen ja niiden leviämisen estämiseen metsätalousmaalla;
- 5) muihin 1–4 kohdassa tarkoitettuja hankkeita vastaaviin **metsäluonnon hoitoa ja metsien monikäyttöä sekä maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvoja korostaviin, alueellisesti merkittäviin hankkeisiin.**

Ympäristötukea (19 §) voidaan myöntää, jos metsien hoitoon tai käyttöön liittyvissä toimenpiteissä otetaan huomioon metsän biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonhoito tai metsien muu kuin puuntuotannollinen käyttö laajemmin kuin metsälaissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi. Sopimus voi sisältää luonnonhoitotöiden tekemisen. Ympäristötuki on veronalaista tuloa.

Rahoitettavat toimenpiteet, LSL

Tukea voidaan myöntää **LSL:ssa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen sekä luontotyyppien ja luonnon- tai kulttuurimaiseman ennallistamista, kunnostusta ja hoitoa edistäviin toimenpiteisiin**. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki kokonaisuutena arvioiden edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua koskevien tavoitteiden saavuttamista. Toimenpiteiden tarkemmasta määrittelystä on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella (VNA). VNA:ssa määritellään onko kyse de minimis- vai notifioitavasta tuesta.

Perustelujen mukaan **tarkoitettuina hoito- ja kunnostustoimina tulisivat kyseeseen esimerkiksi niitto, puiden poisto, raivaus, kulotus tai laidunnus ja siihen mahdollisesti tarvittava laiduneläinten vuokraaminen**. Tavaroiden viitattaisiin esimerkiksi laidunnuksen järjestämisen edellyttämiin aitaamistarvikkeisiin.

Vertailu: LSL:n tuki ei ole avustusta, vaan tukea tavaroina ja palveluina; kemeran tuki on avustusta hankkeesta syntyvien kustannusten kattamiseen. **Tuettavien toimenpiteiden tarkempi vertailu on vaikeaa, koska LSL muutoksen liitteenä ei ole asetusluonnoksia ja lain tasolla määrittelyt ovat hyvin yleisellä tasolla**. Päällekkäisyyttä on suhteessa kemeran metsäluonnonhoitohankkeisiin sekä ympäristötukisopimuksiin ja niihin mahdollisesti sisältyviin luonnonhoitotöihin voi kuitenkin olla.

Tukitaso ja hyväksyttävät kustannukset

Kemera: Metsäluonnon hoitohankkeet: 100 % tuki suunnittelun ja toteuttamisen kohtuullisiin kustannuksiin. Maanomistajalle voidaan korvata säästöpuiden polttamisesta aiheutunut taloudellinen menetys. Yhdelle hankkeelle saa tukea myöntää enintään 400 000 euroa.

Ympäristötukisopimus: Ympäristötuen määrä on kolmasosa siitä määrästä, joka saadaan vähentämällä kohteen peruskorvauksen ja hakkuuarvokorvauksen summasta maanomistajan omavastuuosuus. Ympäristötukisopimuksen valmistelu korvataan todellisten kustannusten perusteella ja sen määrä on enintään 20 prosenttia sopimuskohteelle myönnettävän ympäristötuen määrästä. Lisäksi ympäristötukena voidaan korvata kokonaan ne kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat hoito- ja kunnossapitosuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Tuki oltava vähintään 500 euroa..

- **LSL:** Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavarain tai palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Vertailu. Kemerassa on säädetty tuen ala- ja ylärajoista; LSL-esityksessä ei. Esitys ei sisällä säännöksiä, miten tuensaajalta perittäisiin jokin omarahoitusosuus. 100 %:n tuen oletama tulee siitä, että ELY ostaa tavarat ja palvelut (ELYn järjestämä tuki).

Hallinto

Kemera: Metsäkeskus voi suunnitella yleisellä tasolla, miten metsäluonnon hoitohankkeita rahoitetaan. Hankkeen hakija saa tuen tarkempaan suunnitteluun ja hankkeen toteutukseen.

- **LSL:** ELYt ostavat tavarat ja palvelut; ELY:t ostavat suunnittelun ja toteutuksen.

Vertailu. LSL tuki on maanomistajalle helpompi, koska kaiken työn tekee ja teetättää ELY (ellei maanomistaja itse tee luonnonhoitotyötä). Uusi tukimuoto lisää ELYjen tehtäviä eikä ELYjen tarkoituksenmukaisuusharkintaa juurikaan ohjata lainsäädännöllä; koska ELYjen käytössä tällä hetkellä kohtuulliset määrärahat, rahaa riittänee laajemminkin käytettäväksi eri tarkoituksiin; metsäkeskusta ohjaavat tarkemmat säännökset ja hankehaulla pyritään ohjaamaan hankkeet tarkoituksenmukaisimpiin kohteisiin kuten METSON toteutukseen, koska määrärahaa on vähemmän käytettävissä; metsäkeskuksella ollut jonkin verran vaikeuksia saada maanomistajia tai toimijoita innostumaan metsäluonnon hoitohankkeista; ELYillä tätä ongelmaa ei ole, koska tukijärjestelmään on sisäänrakennettu ELY:ien aktiivisuus.

Vaikutuksia MMM:n ja YM:n hallinnonaloilla yleisemmin

- Lakiesityksen vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden edistämiseen on vaikea arvioida, Tehtävät toimenpiteet? Elyjen käytössä olevat resurssit?
- Vaikutukset tulevaan metsätalouden kannustejärjestelmään?
- Eri tukijärjestelmien välinen työnjako alueilla joilla sekä metsälaki että LSL ovat voimassa?
- Tukijärjestelmien tasapainoinen resursointi tulevaisuudessa?
- Järjestelmien erilainen verokohtelu?

LSL uuden tukijärjestelmän valmistelussa on lukuisia asioita ratkaistavana VNA-tasolla. Valmistelu vaatii tiivistä yhteistyötä MMM:n ja YM:n välillä.

Kiitos!

